

NATUURONTWIKKELINGSPROJECT STAPSTEEN 'T ZWANENBROEKJE

Natuurgebied 't Zwanenbroekje

Ecologische verbindingen
in de Ooijpolder

Stapsteen 't Zwanenbroekje is een particulier initiatief, ongeveer tien jaar geleden gestart, waarbij landbouwgronden worden omgezet in natuur. De overheid wil natuurbeheer door particulieren stimuleren. 't Zwanenbroekje is hiervan een voorbeeld. Bij de inrichting van het gebied wordt gestreefd naar een zo groot mogelijke variatie passend bij het landschap, zodat zoveel mogelijk planten en dieren zich er thuis kunnen voelen. Het gebied vormt een stapsteen in de ecologische verbindingzone door de Ooijpolder tussen de stuwwal bij Ubbergen en de uiterwaarden langs de rivier de Waal. 't Zwanenbroekje werkt samen met het IVN, vereniging voor natuur- en milieueducatie, afdeling Rijk van Nijmegen.

NIEUWSBRIEF NUMMER 9

JUNI 2010

Feest!

Nico van der Poel verzorgde de vogelobservaties bij het kerkje van Persingen

Zaterdag 22 mei om 12.00 uur was de feestelijke opening van het rietmoeras. De opening vond plaats bij de parkeerplaats bij het kerkje van Persingen. In het bijzijn van betrokkenen bij de realisatie van 't Zwanenbroekje en andere belangstellenden werd het informatiebord over 't Zwanenbroekje onthuld. In de Gelderse Poort en Ooijpolder zijn diverse klimaatbuffers, met als nieuwste aanwinst het gebied 't Zwanenbroekje. Natuurlijke klimaatbuffers zijn prachtige natuurgebieden waar de natuur de ruimte krijgt om de gevolgen van de klimaatveranderingen op te vangen. Ze werken als een soort van spons: in natte tijden vangen ze te veel water op, in droge tijden houden ze het water vast. Met het aanleggen van zulke natuurgebieden kan Nederland de klimaatveranderingen beter aan.

Op deze zaterdag boden de gezamenlijke natuurorganisaties het publiek de mogelijkheid vogels te observeren bij de moerassen in de Ooijpolder. Langs de Waalbandijk was er veel belangstelling. Langs het Meer was dat minder. Maar de stemming was zeer geanimeerd. De werkgroepen Excursies en Jeugdeducatie van het IVN verzorgden wandelingen en onderzoek van waterbeestjes op 't Zwanenbroekje en de werkgroep Praktisch Natuurbeheer stak de handen uit de mouwen.

22 mei; de werkgroep Praktisch Natuurbeheer steekt van wal

Hiep hiep hoera voor het moeras

Gelderlander 25-05-2010

door Maaike Roelofs

PERSINGEN – „Dat we hier zelfs ooievaars hebben mogen spotten, laat wel zien hoe veerkrachtig de natuur is”, vertelt Kees de Pater van Vogelbescherming in zijn toespraak tijdens de opening van moeras 't Zwanenbroekje. Afgelopen zaterdag werd de nieuwste 'klimaatbuffer' in de Gelderse Poort officieel geopend. Landbouwgrond is omgetoverd tot een ideale woonplaats voor Shrek. Een door mensenhand aangelegd moeras van twintig hectare dat overtollig regenwater opvangt en zo de natuur laat werken aan een betere waterhuishouding. De doop van 't Zwanenbroekje is onderdeel van de Publieksdag van de Gelderse Poort. Er is een fietsroute van tien kilometer uitgezet door de Ooijpolder. In hemd en korte broek trekken dagjesmensen massaal eropuit. Met oranje ballonnen langs de weg en pijlen is de route aangege-

'Dit is het begin van een geweldig succes voor de natuur in Nederland'

ven. Onderweg zijn zes informatiepunten neergezet waar de fietsers mee kunnen doen aan verschillende activiteiten. Langs de Oude Waal is het turen geblazen naar sloebenden, tureluurs en grutto's. In Persingen kun je met het trekpontje het Meertje oversteken om het nieuwe moerasgebied te ontdekken. Toen eigenaar Hans Maertens

Fietsend door de Ooij, hier bij het trekpontje en het nieuwe moeras.

foto De Visser/De Gelderlander

't Zwanenbroekje tien jaar geleden kocht, omvatte het slechts tweeënhalf hectare. De jaren daarna is er steeds meer grond gekocht en in 2008 begon de aanleg van een groene verbinding tussen de Nijmeegse stuwwal en de Waal. Het schone water uit de stuwwal stroomt naar het Meertje. Vistrappen zijn aangelegd zodat vissen het water vanaf de Waal kunnen

bereiken. Verder zijn er in het Meertje eilandjes gemaakt waar vogels kunnen broeden. Het doel is om nog meer groene 'stapstenen' te maken, zodat bijvoorbeeld dassen, bevers, reeën en zelfs edelherten uit Duitsland vanuit de Groenlanden richting stuwwal hun doortocht kunnen maken. 't Zwanenbroekje wordt hiermee

opgenomen in een internationaal natuurnetwerk. Volgens Wouter Helmer, directeur bij ARK, is het moeras nu al een succes en geeft het hoop voor de natuur en haar toekomst. „Als je kijkt naar 't Zwanenbroekje en wat zich hier allemaal in zo'n korte tijd heeft ontwikkeld. Dan is dit het begin van een geweldig succes voor de natuur in Nederland.”

Begrazing

Onze Rode Geuzen mochten proeven van de nieuwe graslanden in het oostelijk deel. Ze hadden het daar zeer naar hun zin. Op 8 april werd een kalfje geboren. Het kreeg de naam Meike van 't Zwanenbroekje.

Kunst in het landschap

Henk van der Vlist: "Ben het afgelopen weekend op het Zwanenbroekje in de weer geweest met het maken van een passend element met gebruikmaking van de wilgentenen die destijds door de kinderen zijn gesnoeid. Ik vond dat het iets met het Zwanenbroekje te maken moest hebben en na enig denkwerk heb ik getracht een Zwaan te verbeelden. Het is mooi geworden. De ritmiek van natuurlijke materialen bij de entree van het Zwanenbroekje geeft een mooi contrast in het landschap. Het is weliswaar nog niet af maar ik ben al zeer tevreden".

Waarnemingen

Harvey van Diek verraste ons met deze fraaie foto's, gemaakt op 28 april bij de nieuwe plassen.

Zwarte Ruiters en Groenpootruiter

Zwarte Ruiter

Onder leiding van Peter Eekelder werden op 't Zwanenbroekje op 11 mei 45 *vogelsoorten* waargenomen waaronder de Bosrietzanger, Bosruiter, Kempphaan, Smient, Tapuit, Zwartkop en Zwarte Stern. Op 11 mei 2008 werden 34 soorten geteld.

Gerlof Hoefsloot hielp ons bij onderzoek naar de aanwezigheid van *amfibieën*. In de poelen werden behalve diverse soorten kikkers ook Kleine Watersalamanders en Kamsalamanders aangetroffen.

Peter Hoppenbrouwers van de Vogelwerkgroep speurt in de Gelderse Poort naar *libellen*. Op 1 juni vond hij op 't Zwanenbroekje 31 mannelijke exemplaren van de zeldzame Tengere Grasjuffer

©Goyallah 26-5-07 16:08

Tengere grasjuffer: het mannetje is blauw, het vrouwtje is oranje

Werk in uitvoering.

11/05/2010

Broedvlotjes uitleggen voor de Zwarte Stern, 11 mei 2010

Er werd weer veel werk verzet door onze eigen vrijwilligers, kinderen van basisscholen en van de Natuuronderzoekersclub, een groep reinisten, die de handen uit de mouwen wilde steken. Hieronder een foto-impresie.

17/03/2010

10/04/2010

Educatieve activiteiten

Maatschappelijke stages: In totaal kwamen 11 leerlingen van respectievelijk de havo Notre Dame, het Stedelijk Gymnasium en het Montessoricollege een of meerdere keren participeren. *“In en om het water”:* Op 29 april kwam groep zes van basisschool “Op Weg” uit Ooij zich verdiepen in de wondere wereld van de waterbeestjes. Onder leiding van de werkgroep Jeugdeducatie deden vijf middelbare scholieren ervaring op in het begeleiden van de kinderen.

Uitstapje: twaalf leden van de groep Sport en Spel voor ouderen in Beek besloten het seizoen met een wandeling en koffie op 't Zwanenbroekje. Het koffertje met vondsten deed goede diensten.

Wegen voor natuur in de Ooijpolder

Dit jaar konden *amfibieën* voor het eerst een veilige weg vinden over de dijk naar hun voortplantingsgebied in de Oude Waal. Staatsbosbeheer had daar schermen geplaatst met om de tien meter een emmer waar de dieren op zoek naar een oversteekplaats in belandden.

Vrijwilligers, waaronder veel IVN-ers, hielpen bij het overzetten en het vaststellen van de soorten en aantallen.

foto: Nellie Hendriks

Natuurherstel

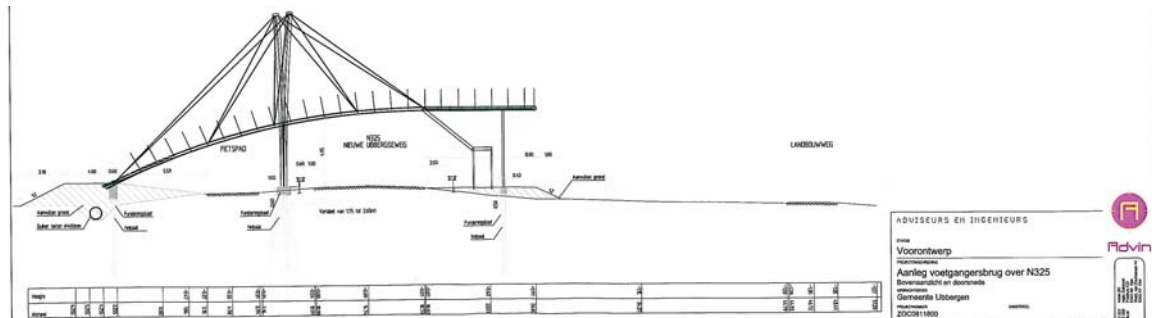
Aan de voet van de stuwwal bij het Bronnenbos is de nieuwbouw van de havo Notre Dame begonnen. De nieuwe school komt dicht bij de verkeersweg te staan en het omliggende zeer waardevolle natuurgebied wordt opnieuw ingericht. De eerste resultaten worden reeds gemeld. Dat belooft veel voor de toekomst. Zie onderstaand bericht.

Grote boterbloem

Ruim een jaar geleden berichtten wij over het terrein van een school in Ubbergen (ten oosten van Nijmegen). De havo Notre Dame des Anges wilde graag nieuwbouw, maar omdat het terrein onderdeel is van de Ecologische Hoofdstructuur, kan dat alleen als bebouwing en natuur worden geïntegreerd. Geldersch Landschap zorgt voor de realisatie van nieuwe natuur op het terrein. En met resultaat! Het herstel van een bronmoeras heeft geleid tot de terugkeer van een prachtige indicatieve soort: Grote boterbloem! In de 19de eeuw vond men deze soort nog vaak in de sloten in deze omgeving, maar door de ontwatering was er nog slechts één vindplaats. Dit geeft goede hoop op de ontgravingen die nog komen gaan, ter plaatse van het oude schoolgebouw. 2009 gaf al mooie populaties egelboterbloem, echte koekoeksbloem en bruin cypergras te zien. Enorme wolven kikkervisjes en paddenlarven bevolken inmiddels het heldere water.

Wegen voor de wandelaar

Het IVN heeft in het overleg over het Landschapsontwikkelingsplan steeds gepleit voor wandelmogelijkheden over onverharde paden door het boerenland. Natuurliefhebbers konden zich in de polder alleen maar bewegen tussen het rumoer van de motoren, auto's en fietsers op de asfaltwegen. Het wandelpad over 't Zwanenbroekje dat naar het pontje leidt was het eerste onverharde pad. Daarna is er een heel netwerk van boerenlandpaden gecreëerd. Dit jaar wordt aansluitend op het wandelpad naar het pontje een brug voor wandelaars geplaatst over de verkeersweg. Deze brug krijgt een uitzichtpunt op de Ooijpolder en zal "de Springplank" heten. Met deze brug ontstaat een veilige aansluiting voor wandelaars uit Nijmegen-oost en uit Beek.

Persingen. Het nieuwe informatiebord is geplaatst in de hoek van de weg bij de ingang van de parkeerplaats. Hier heb je een prachtig zicht op het rietmoeras. Een tweede bord staat bij het wandelpad door 't Zwanenbroekje, dat begint na de oversteek met het pontje. Op het erf van het boerenbedrijf rechts op de foto begint een landpad naar de Kasteelse Hof bij het dorp Ooij.

Algemene informatie:

Een bezoek aan 't Zwanenbroekje?

Interesse in een informatiefolder en/of de nieuwsbrief? j.h.swarte@hetnet.nl

Eenmalige of periodieke donatie aan 't Zwanenbroekje?

Rekeningnummer 1279.60.724 ten name van stichting Vrienden van 't Zwanenbroekje,
Rabobank Rijk van Nijmegen.

Bereikbaarheid van 't Zwanenbroekje:

Vanaf het Trajanusplein in Nijmegen richting Beek/Kleve, N325. De eerste afslag rechts naar Ubbergen nemen. Parallel aan de verkeersweg blijven (Parallelweg) tot het punt waar de weg enigszins naar rechts buigt (begin Kasteelse Laan) en het fietspad rechtdoor gaat. Auto's en fietsers kunnen hier parkeren; voetgangers steken hier de weg over (**voorzichtig!**) naar het klaphekje.

Hierachter bevindt zich een landbouwweg en het toegangshek van 't Zwanenbroekje. De landbouwweg is ook te bereiken vanuit Beek, St. Hubertusweg, eerste afslag links